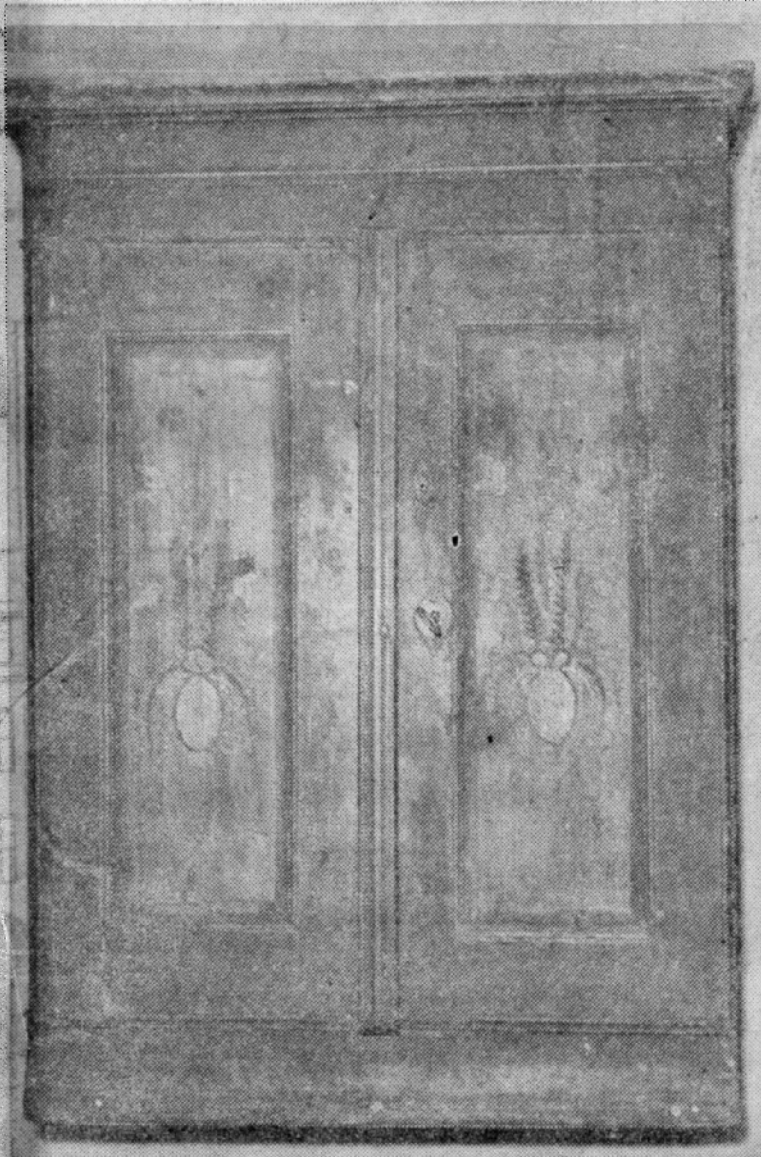

Djupdalen i Årbotten –

Torp med gamla finntraditioner

I de stora skogstrakterna mellan Årbotten i Gunnarskog och Övre Fjäll i Mangskog är det inte långt mellan ännu synbara minnen från den intressanta tid i Väst-Värmlands historia, då finnarna koloniserade dessa på den tiden obanade vildmarker. De små stugorna längst österut i Årbotten, just innan storskogen tar vid, är väl en nyare produkt, även om de är över 100-åriga, men de är avtagare till tomter och ägor efter gamla pörtställen, och har man lite fantasi kan man i granarnas melodiska sus höra odödliga strofer ur Suomis sång.

En av de äldsta inventarierna i Djupdalen. På den ena dörrens baksida står följande inskription: "Ano 1785" samt bomärken "IISKND SNIS".

Mitt inne i tassemarkerna ligger Djupdalen, där minnena från finntiden är särskilt levande.

Från bygden och upp till Djupdalen har det tills för kort tid sedan endast gått en dålig kärnväg från gamla tider, men nu ringlar en nybygd skogsbilväg över höjden mot Mangskog. Den grenar sig vid en idyllisk tjärn mitt i vildmarken. Följer man

vägen mot höger kommer man strax bortom tjärnen till den trolska Djupdalen.

En bäck molar och sjunger sin visa vid väggkanten, en gräsbevuxen väg viker av till vänster uppåt slutningen, och där skymtar man gammal bebyggelse.

Här bröt finnarna marken. Nu äges torpet av f. d. arvikabo.

Järnhandlare Nils Johansson, Arvika, är min ciceron på den lilla utfärden till Djupdalen. Det är nämligen hans broder Ragnar Johansson, numera bosatt i Norrköping men känd och välkänd av alla väst-värmlänningar, som är ägare till det gamla finntorpet.

Den långt över 100-åriga bebyggelse, som står kvar på torpet är den nuvarande ägaren mycket mån om att bevara, och här har han lagt ner en hel del arbete och kostnader på att reparera och konservera såväl stugan som uthusen utan att inkräkta på den gamla stilen.

Där finns en källare med stenvalv, kanske det äldsta på torpet. Den kan gott vara murad av den siste finnättlingen. Vidare står en gammal uthuslänga med lagård av grästen och en timrad stuga av kärnvirke, som numera döljes av brädfodringen. Framför ingången en strentrappa med stor grästenshäll.

I stugan demonstrerar Nils Johansson många gamla föremål, som brodern samlat. Bland annat finns där ett skåp, som lär ha stått i en annan av de två stugorna i Djupdalen, som numera skattat åt förgängelsen och rivits. Skåpet är på baksidan av den ena dörren daterat 1785 och årtalet är undertecknat med en lång rad väl tydliga men händighetsfulla bomärken.

Den öppna spisen talar sitt tysta språk om gammaldags hemtrevnad vid härden, och i köket, där en kokspis under nyare tid satts in i eldstaden, är ännu bakugnen bevarad i ursprungligt skick inne i murstocken.

När vi kommer ut på stenhäl-len har morgondimmorna lättat, och de nu för årstiden övergivna spindelnäten glittrar i den vresiga vildapeln, där enligt de gamlas berättelser det egentliga finnpörtet stod i gången tid.

Pörtet är borta, men min ciceron följer mig omkring i hagmarkerna i närheten. Och där står de finska kolonisternas mödosamma historia ännu klart tecknad i de snart sagt otaliga små åkerlapparnas ännu klart

Järnhandlare Nils Johansson, tillfällig ciceron i Djupdalen, försänkt i drömmar om gamla tider vid stugans öppna spis.

tecknade konturer inne i granhegemoniens skumma dunkel. Åkerlapparna är på de flesta ställen inte större än ett vanligt köksgolv, och var och en har sin saga om möda och svett i de mossbelagda stenkummel, som lagts opp i närheten av odlingarna.

Man blir stilla av begrundan inför dessa minnesmärken. Vad man ändå skulle kunna ge bra mycket för att få se en bild av de män och kvinnor, som här bröt bygd!

På återvägen hälsar vi på hos Olof Danielsson i Arbotten, allmänt känd under namnet "Ola på Kvarnåsen". Han är intresserad amatörforskare i hembygdens historia, och fru Hilda Danielsson själv härstammar i rätt nedstigande led från den nybyggare, som tog Djupdalen i besittning sedan de finska odlarna gått till vila efter sin tysta kulturgärning i de värmländska skogarna.

Fru Hildas farfar, Magnus i Djupdalen, är skaparen till den

nuvarande gamla bebyggelsen i Djupdalen. Han hette Magnus Olsson och var född på "Olles-Löcka" i L. Arbotten år 1818. Han gick på giljarefärd till flickan Marta, som var född i Djupdalen, och kanske kan man hos henne spåra en förbindelselänk mellan den siste finnättlingen och nyare tiders besittare av torpet. Om detta kan endast Landsarkivet ge besked.

Det blev hjonelag mellan Magnus i Olles-Löcka och Marta och i Djupdalen föddes deras söner

Olof och Per. Den sistnämnde utflyttade till Arbotten, där han var verksam som smed, och vår interlokutör Hilda Danielsson på Kvarnåsen är hans dotter. Olof Magnusson i Djupdalen hade 6 barn. En av de nu levande är Hilda Danielssons kusin Magnus Olsson i Hultet i St. Arbotten, och som tillika med Hilda är mycket bevärdad i de gamla släkt-historierna.

Olof Magnusson ägde och bebodde Djupdalen tills han år 1918 sålde stället till Billerudsbolaget.

Men så kom slutligen den tiden när bolaget inte fick behålla det gamla torpstället. Efter diverse affärstransaktioner kom så den avstyckning till stånd, som gjorde järnhandlare Ragnar Johansson till torpets härskare, ett förhållande som han prisar som en stor lycka och säkert inte lämnar ifrån sig till någon utom sin egen släkt.

Valdus.